

دبیاچه

پس از انتشار جلد نخست این مجموعه (کلام 1)) که به مباحث خداشناسی اختصاص داشت، اینک جلد دوم آن، شامل مباحث نبوت و امامت، به محضر دانش پژوهان علم کلام تقدیم می‌شود. در دبیاچه جلد نخست مطالبی درباره اهداف و ویژگیهای آن آورده شد که عموماً درباره جلد دوم نیز صادق است. با این حال، مناسب است که در مقدمه اثر حاضر به اختصار به برخی از مطالب مهم اشاره شود:

1. در اثر حاضر کوشش شده است که ضمن حفظ شاکله اصلی مباحث کلامی در سنت کلام اسلامی اولاً، مباحث در ساختاری منسجم و نظام‌مند عرضه شوند و ثانیاً، متناسب با حجم در نظر گرفته شده برای کتاب مجالی برای طرح همه مطالب کلیدی و اساسی (هر چند در حد اشاره) فراهم آید و ثالثاً، ابعاد و زوایای گوناگون هر بحث به تناسب سطح کتاب و مخاطبان آن کاویده شده و تحلیل گردد. به دیگر سخن، کوشش نگارنده آن بوده که مطالب کتاب از جهت «سطح» از جامعیتی قابل قبول برخوردار باشد و از جهت «عمق» نیز خالی از تحلیل و نقد نباشد.

2. با توجه به اهمیت و جایگاه مضامین قرآنی و روایی در علم کلام، در ادامه هر یک از مباحث کتاب برخی از مهم‌ترین آیات و روایات مربوط آورده شده است تا زمینه‌ای برای آشنایی فراگیران با میراث گران‌قدر نهفته در کتاب خدا و سنت پیشوایان دین فراهم آید. گفتنی است که در شرح و تفسیر آیات و روایات به حداقل توضیح بسنده شده است؛ چرا که اولاً، شرح مفصل حجم کتاب را بسیار بیشتر از حجم کنونی می‌ساخت و ثانیاً، با توجه به اینکه گاه آیه یا روایت واحدی مورد تفاسیر و برداشتهای مختلفی قرار گرفته است، این امکان فراهم شده که هر یک از مدرسان گران‌مایه کتاب با توجه به شرایط علمی فراگیران و با لحاظ عوامل دیگر بنابر صلاحدید خود به شرح و تفسیر بپردازند.

3. در پایان هر فصل چکیده‌ای از مطالب آورده شده است تا فراگیران بتوانند پس از مطالعه مطالب فصل، مروری فشرده بر مباحث اصلی داشته به تصویری کلی و جامع از آن فصل دست یابند. با این حال، روشن است که مطالعه چکیده خواننده را از مطالعه دقیق مطالب هر فصل بی‌نیاز نخواهد ساخت.

4. برای تقویت روحیه پژوهش در فراگیران و جذب مشارکت و فعالیت بیشتر آنان در فرایند آموزش، در پایان هر فصل پرسشهایی با عنوان «برای تفکر و تحقیق» طرح شده است که پاسخ‌گویی به آن، گاه نیازمند تأمل در مطالب فصل و گاه نیز مستلزم انجام تحقیقی مستقل است. بی‌تردید، مدرسان و استادان فرهیخته با طرح پرسشها و موضوعات تحقیقی دیگر بر غنای این بخش خواهند افزود.

در پایان، خداوند منان را بر این توفیق سپاس می‌گوییم و امید آن دارم که این اثر گامی هر چند کوچک در نشر آموزه‌های اعتقادی و معارف دینی باشد. همچنین مراتب تشکر خود را از مسئولان فرهیخته سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) و مؤسسه فرهنگی طه برای انتشار این اثر اعلام می‌دارم.